14.10.2025

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

PATRIAN LAUSUNTO PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN TALOUSARVIOESITYKSESTÄ VUODELLE 2026

Toimintaympäristön kuvauksessa on kerrattu turvallisuusympäristön muutos alkaen Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan helmikuussa 2022. Tämän myötä sekä puolustusteollisuuden merkitys kriisiaikana että toisaalta viennin merkitys elinvoimaiselle puolustusteollisuudelle tunnustetaan aiempaa laajemmin. Hallinnon, ei pelkästään puolustushallinnon, tuen merkitystä viennille ei voi korostaa liikaa tässä tilanteessa. Talousarvioesityksen mukaisilla melko varovaisilla panostuksilla on tuettu teollisuuden ja Patrian viennin kasvua. Panostukset on saatu moninkertaisina takaisin yhteiskunnalle teollisen toiminnan ja viennin kasvun myötä. Kokonaishuoltovarmuus on samalla parantunut teollisuuden resurssien kasvaessa. Tämä yhteiskunnallinen vaikuttavuus ohitetaan kokonaan hallinnonalakohtaisessa tarkastelussa puolustushallinnon kohdalla. Suomen turvallisuustilanne jatkuu vakavana. Samaan aikeen EU:n ja NATOn panostukset ja valtioiden lisääntyvä yhteistyö avaavat uusia mahdollisuuksia puolustusteollisuuden verkottuneelle viennille. Yhteiskunnalliset ja taloudelliset hyödyt jäävät osin toteutumatta, ellei teollisuuden osuuteen kahden- ja monenkeskisessä puolustusyhteistyössä ja koko hallinnon laajuista viennin tukea aseteta selkeämmin tulostavoitteeksi ja resursoida vastaavasti.

Määrärahat

Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 6,3 miljardia euroa, mikä on yllättäen pienempi kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarvioesityksessä. Puolustusmateriaalihankintoihin kohdennetaan lähes 1,5 miljardia euroa. Patria kannattaa talousarvioesityksen mukaisesti sekä pitkäaikaista ja johdonmukaista panostamista strategisiin hankkeisiin sekä teollisuudelle tärkeän toiminnan (kuten HN- ja NH90-lentotunnit) tason ylläpitämistä. Ennustettavuus on tärkeä osa strategisen kumppanuuden kehittämistä.

Talousarvioon ehdotetaan yhteensä 6 mrd. euron uusia tilausvaltuuksia, jotka kohdentuvat 2030 luvulle.

Ennakkomaksujen tärkeys ja suuruus koko alan rahoitustaakan helpottamiseksi volyymejä nostettaessa ja uuteen tuotantokapasiteettiin investoitaessa tulisi arvioida uudessa turvallisuustilanteessa.

Patrian näkemyksen mukaan on tärkeää, että talousarvioesitys hyväksytään näiltä osin.

Patria Info@patria.fi www.patria.fi

Copyright Patria. All rights reserved.

Patria

14.10.2025

Toimintaympäristön muutos ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Talousarvioesityksessä on viitattu tuoreeseen Puolustusselontekoon:

”Puolustuksen kehittämisessä on varauduttava myös Ukrainassa käynnissä olevan sodan kaltaiseen laajaan, pitkäkestoiseen ja moniulotteiseen kriisiin. Siinä annetaan perusteet Suomen puolustuspoliittiselle ja sotilaalliselle roolille Natossa, EU:ssa ja kansainvälisessä puolustusyhteistyössä.”

Kansainvälisen materiaaliyhteistyön merkitys ja resurssointi

Puolustusteollisuuden viennin tukemisen merkitys on koko Suomen talouskasvun ja turvallisuuden kannalta on korostunut nykyisessä ja pitkälle tulevaisuuteen jatkuvassa toimintaympäristössä. Patrian kohdalla iso osa tilauskannan kasvusta perustuu valtioiden välisiin yhteisiin hankkeisiin, kuten CAVS (Common Armoured Vehicle System). CAVS – hankkeessa on tilattu jo lähes 1.000 ajoneuvoa. Puolustusvoimien osuus tästä on 162 ajoneuvoa.

Puolustusministeriön tulostavoitteista yksi tärkeimmistä on seuraava:

”Puolustusministeriö on kehittänyt puolustusteollisuuden toimintaedellytyksiä sekä puolustuksen teknologista ja teollista perustaa materiaalipoliittisen strategian linjausten mukaisesti erityisesti hallitustenvälisen hankintamallin sekä teollisen yhteistyön periaatteiden tarkastelun osalta suunnitelman mukaisesti.”

Ukrainan sodan myötä on entistä selvemmin ymmärretty puolustusteollisuuden keskeinen merkitys kokonaisturvallisuuden osana sekä Suomessa että Euroopassa. On ratkaisevan tärkeää, että Suomen puolustusteollisuus pääsee osallistumaan hankkeisiin, joilla valtioiden välistä puolustusyhteistyötä konkreettisesti toteutetaan. Tärkeimmät näistä ovat eurooppalaiset yhteishankinnat ja Euroopan puolustusrahaston (EDF) hankkeet.

Hankittaessa suorituskykyä ulkomaita, Puolustusvoimien materiaaliyhteistyössä on huomioitava suomalaisen teollisuuden osallistumismahdollisuudet, ei pelkästään Suomen osuudessa vaan entistä tarkemmin myös yhteishankinnan laajuuden ja vientimahdollisuuksien kannalta. Konkreettisena esimerkkinä uusista mahdollisuuksista on tilausvaltuuskaudelle ajoittuva CV90 – yhteishankinta. Kotimaisen panoksen osuus jää melko pieneksi, jos katsotaan pelkästään yhtä tuotetta. Yhdistämällä yhteishankintaan yhteensopivia kotimaisia tuotteita osallistuvissa ja kolmansissa maissa pystytään samalla tukemaan vientiä laajemmin. Patrialla on useita potentiaalisia vaihtoehtoja tarkastelukulman laajentamiseksi, esimerkiksi uusi TRACKX tela-ajoneuvo.

Puolustusvoimien toimintamenoihin liittyen on todettu, että

”Määrärahaa saa käyttää kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen.”

Copyright Patria. All rights reserved.

Teollisuuden kannalta tämä on ehdoton minimi. Talousarvioesityksestä voi ammentaa kehityskohteita mm. seuraaviin näkökohtiin:

- Hallitustenvälisen hankintamallin tehokas toimeenpano
- Kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten tukeminen pitäisi ottaa perustehtäväksi ja myös resursoida pidemmällä aikavälillä verrokkivaltioiden tapaan talousarvioesitystä vahvemmin.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

Sotilaallisen maanpuolustuksen kohdassa ”*Tuotokset ja laadunvalvonta” on lähes piilotettu kohta*

”Lisäksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa vahvistetaan”.

Tämä on erinomainen panostus, mutta TKI-toiminnan merkitys pitäisi nähdä huomattavasti laajemmin ja yhteistyötä teollisuuden kanssa pitäisi korostaa nykyistä enemmän resurssoinnin ja tulostavoitteiden kannalta. Tämä koskee erityisesti testaustoimintaa yhdessä teollisuuden kanssa sekä sertifiointitoimintaa.

Puolustusvoimien kanssa tehtävä testaus- ja sertifointitoiminta pitäisi ymmärtää myös viennin tukimuotona. Puolustusvoimien suorittama testaus on usein ratkaiseva askel uskottavuuden rakentamisessa vientimarkkinoille.

Valtioiden yhdessä tekemistä TKI- hankkeista tärkein kokonaisuus Euroopan puolustusrahasto EDF, joka jakaa vuosittain noin 1 miljardia euroa eurooppalaiseen tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Seuraavalle budjettikaudelle 2028 alkaen komissio on ehdottanut huomattavaa lisäpanostusta. EDF:n projekteihin mukaan pääsy edellyttää huomattavaa hallinnon panostamista. Jo nykyisellä niukahkolla hallinnon panostuksella tulokset ovat vaikuttavia Patrian ja Suomen kannalta. Esimerkiksi Patrian johtama, uutta vaativien olosuhteiden ajoneuvoteknologiaa kehittävä konsortio (FAMOUS 2) saa noin 95 M€ rahoitusta EU:lta (EDF). Viimeisimpänä onnistumisena Patrian johtama konsortio (AI WASP, Artificial Intelligence Warfare Adaptive Swarm Platform) sai tänä vuonna 45 miljoonan euron rahoituksen. Hallinnon panostukset tulevat EDF-hankkeissa moninkertaisesti takaisin sekä talouden, puolustusteollisuuden että suorituskyvyn vahvistumisen muodossa.

Suomi on ollut edelläkävijä eurooppalaisessa varautumisessa ja huoltovarmuuden rakentamisessa. Uudelleenrakennettaessa eurooppalaista huoltovarmuutta, Suomen pitää huomioida mahdollisuudet rakentaa kykyä hallita uusia teknologioita tai uutta osaamista. Suomen TKI-panostukset ja valtioiden yhdessä tekemät TKI-hankkeet tukevat suoraan Suomen huoltovarmuuden kehittämistä.

Copyright Patria. All rights reserved.

Patria

14.10.2025

Yhteenveto

Yhteenvetona Patria esittää, että

1. **Talousarvioesitys hyväksytään**
2. **Hallinnon tukea puolustusteollisuuden vientiin lisätään, mukaan lukien**
    a. **Puolustushallinnon lisäksi koko hallinnon panos on merkittävä toimialan valtiollisen luonteen vuoksi**
    b. **Hallintojen välinen hankintamalli toteutetaan ripeästi**
    c. **Puolustusvoimien testaus- ja sertifiointitoiminnan merkitys viennin tukimuotona huomioidaan**
    d. **Puolustushallinnon resursseja aletaan mitoittamaan vastaamaan EU:n seuraavan budjettikauden tuomia mahdollisuuksia**
    e. **Hankittaessa suorituskykyä ulkomailta arvioidaan huolellisesti kotimaisen puolustusteollisuuden osallistuminen sekä yhteishankintojen laajentamismahdollisuudet.**
3. **Arvioidaan ennakkomaksujen suuruus nykyisessä turvallisuustilanteessa.**

Patria Info@patria.fi www.patria.fi

Copyright Patria. All rights reserved.